

УДК 330.3

Комишник В.І., Кравчук О.Ю., Михайлов М.С.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

СИНЕРГІЗМ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Komyshnyk V., Kravchuk O., Mykhailov M.

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

SYNERGISM OF ECONOMIC AND POLITICAL SECURITY AS A FACTOR OF ENSURING NATIONAL SECURITY

У сучасних умовах глобалізації та зростаючої нестабільності на міжнародній арені питання забезпечення національної безпеки набуває критичної важливості для кожної держави. Взаємодія різних складових безпеки, зокрема економічної та політичної, стає ключовим фактором, що визначає стійкість країни до внутрішніх та зовнішніх загроз. Національна безпека є багатогранним явищем, яке охоплює не лише військові аспекти, але й економічну стабільність, ефективність державних інституцій та політичну стабільність.

Економічна безпека забезпечує стійкий розвиток країни, здатність протистояти зовнішнім економічним викликам, зокрема глобальним кризам і торговельним війнам. Водночас політична безпека охоплює аспекти внутрішньої стабільності, правопорядку та функціонування демократичних інституцій. Однак саме їхній синергізм дозволяє створити надійний фундамент для національної безпеки, сприяючи зміцненню суверенітету та розвитку держави.

Взаємозв'язок економічної та політичної безпеки є однією з основних передумов забезпечення національної стійкості та розвитку будь-якої держави. Економічна безпека визначає здатність країни забезпечувати стабільний економічний розвиток, ефективно розподіляти ресурси та протистояти зовнішнім і внутрішнім економічним загрозам. Це включає захист від економічних криз, інфляції, банкрутств ключових підприємств, залежності від імпорту критично важливих ресурсів та від зовнішніх фінансових установ. Економічна стабільність сприяє зміцненню соціальної стабільності, підвищенню рівня життя громадян і зростанню довіри до державних інституцій. Таким чином, економічна безпека прямо впливає на політичну стабільність.

Політична безпека, у свою чергу, полягає в забезпеченні стабільності політичної системи, здатності держави до ефективного управління, а також у підтримці внутрішнього правопорядку та законності. Відсутність політичної безпеки, зокрема політичні кризи, корупція, слабкість державних інституцій, може дестабілізувати економічну систему. Наприклад, нестабільна політична ситуація часто призводить до відтоку інвестицій, уповільнення економічного зростання та зниження ефективності економічної політики. Політична безпека також передбачає здатність держави до прийняття стратегічних рішень, що захищають її інтереси як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях, а також сприяють економічному розвитку.

Для забезпечення надійної національної безпеки, зокрема її економічних та політичних аспектів, важливою є ефективна взаємодія різних державних інститутів. Спільні дії органів влади дозволяють виробляти комплексні рішення, які забезпечують як економічну стабільність, так і політичну стійкість держави. Важливою умовою для цього є координація діяльності між виконавчими, законодавчими та судовими інститутами, а також належна взаємодія з правоохоронними органами та спеціалізованими службами, що займаються питаннями безпеки.

По-перше, виконавча влада відіграє ключову роль у розробці та реалізації політик, спрямованих на зміцнення економічної та політичної безпеки. Уряд, спільно з міністерствами фінансів, економіки та торгівлі, здійснює контроль за макроекономічними показниками, розробляє бюджетні плани, інвестиційні стратегії та фінансові регуляції, спрямовані на забезпечення економічної стійкості. Урядові рішення мають також враховувати необхідність підтримання соціальної стабільності та зниження рівня нерівності, оскільки це прямо впливає на довіру громадян до політичної системи та запобігає соціальним конфліктам.

По-друге, законодавча влада має забезпечити створення відповідної правової бази, яка регулює питання національної безпеки. Парламент приймає закони, що забезпечують економічну стабільність, захист стратегічних галузей економіки, підтримку національних виробників та регулювання ринку праці. Водночас закони мають гарантувати прозорість політичних процесів, дотримання прав людини, запобігання корупції та ефективне функціонування державних інституцій. Законодавча влада також контролює діяльність виконавчої влади через механізми нагляду, що дозволяє підтримувати баланс сил і забезпечувати належну відповідальність державних службовців за їхні дії.

Третім важливим елементом є судова система, яка забезпечує правосуддя і є ключовим гарантом політичної безпеки, дотримання законності та прав людини. Справедлива та незалежна судова система сприяє зменшенню рівня корупції, зміцненню інституційної довіри та захисту громадян від зловживань з боку влади.

Координація між державними інститутами особливо важлива під час кризових ситуацій, таких як економічні рецесії або політичні конфлікти. Наприклад, під час економічних криз уряд спільно з центральним банком розробляє антикризові програми, спрямовані на стабілізацію економіки, підтримку банківського сектора та захист зайнятості населення. У таких ситуаціях також важливою є підтримка з боку законодавчої влади для швидкого прийняття відповідних змін до законодавства та впровадження нових регуляцій.

Крім того, спільні дії інститутів влади мають бути спрямовані на боротьбу з корупцією, яка є загрозою як для економічної, так і для політичної безпеки. Корупція підриває довіру до державних інституцій, створює нерівні умови для бізнесу та призводить до неефективного використання державних ресурсів. Для ефективної боротьби з корупцією важлива тісна співпраця правоохоронних органів, антикорупційних агентств, судової системи та громадських організацій.

Перспективи розвитку синергетичної моделі безпеки полягають у створенні інтегрованої системи, яка об'єднує економічні, політичні, соціальні та військові аспекти для забезпечення комплексного захисту національних інтересів.

Важливим аспектом перспектив розвитку цієї моделі є її здатність забезпечувати гнучкість і стійкість державних інституцій. В умовах невизначеності і зростання кількості нестандартних загроз, таких як гібридні війни або пандемії, важливо мати систему, здатну швидко мобілізувати ресурси та адаптуватися до нових викликів. Синергетична модель передбачає швидке реагування на зміни, запровадження інновацій та підвищення ефективності управління ризиками, що забезпечує довгострокову стабільність і захист національних інтересів.

Список використаних джерел:

1. Pashina N. Negative identity in crisis-ridden society: essence and functions. *Journal of Geography, Politics and Society*. 2015. 5.
2. Циганов В.В. Політична безпека і безпечна політика: складові, ознаки, стан, тенденції. Київ: Ніка-Центр, 2016. С. 7–8, 32.